

סיכומי הדף היומי

ת"ר ושינתם שיהיו דברי תורה **מחודדים** בפ"ך (קידושין ל')

לעילוי נשמת אימי מורתי מרת שינדל חיה חוה גאסט ע"ה בת הר"ר משה רוזנבאום זצ"ל נלב"ע יום רביעי כ"ט טבת תשע"ד ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

לשמיעת הסיכומים: 0799-379-634

נא להתפלל לרפואת פינחס בן פייגא מרים

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ו לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.

שבת קודש פרשת בלק - י' תמוז תשע"ו

דף מ"ו ע"א

לא יגדל כלב רעה בתוך ביתו ואל יעמיד סולם רעוע בתוך ביתו שנאמר 'ולא תשים דמים בביתך', ולכן סובר ר"א דמועד אין לו שמירה אלא בסכין וחייב אפילו שמרו שמירה מעולה^א.

פרק שור שנגח את הפרה

שור תם שנגח את הפרה ונמצא עוברת בצידה ואין ידוע אם עד שלא נגחה ילדה ולא מת מחמת הנגיחת אם משנגחה ילדה, לסומכוס דסובר דממון המוטל בספק חולקין משלם חצי נזק לפרה ורביע נזק לולד, לחכמים המוציא מחבירו עליו הראיה ופטור לשלם על הולד^ב.

פרה שנגחה את השור ונמצא ולדה בצדה ואין ידוע אם עד שלא נגחה ילדה והולד אינו בכלל המזיק או משנגחה ילדה והולד בכלל המזיק ואפשר לגבות ממנו תשלומי חצי נזק דתם משתלם מגופו, אם הפרה והולד שייכים לבעלים אחד חייב ממה נפשך חצי נזק, אם שייך לשני בעלים ללישנא קמא דאביי אם תבע לבעל הפרה תחלה גובה הכל ממנו ועל בעל הפרה להביא ראיה דיש לו שותף לההיזק, ואם תבע לבעל הולד קודם גלה דעתו שיש לבעל הפרה שותף בההיזק ולסומכוס גובה מבעל הפרה רביע ומבעל הולד שמינית^ג וללישנא בתרא גם אם תבע מבעל הפרה תחלה יכול בעל הפרה לדחותו ולומר לו אתה יודע שבעל הולד שותף עמי^ד.

פרה שנגחה ונמצא ולדה בצידה והפרה והולד שייכים לאדם אחד אם הפרה לפנינו גובה חצי נזק מפרה, אין הפרה לפנינו לסומכוס גובה רביע מולד אפילו אם הולד שוה כל ההיזק משום ממון המוטל בספק חולקין.

חכמים סוברים כלל גדול בדיני ממונות דהמוציא מחבירו

סיכומי התוספות

- א. לתוס' היינו לענין איסור ולא לענין תשלומים.
- ב. ואינו חייב על הולד משום שהוא מודה במקצת וחייב שבועה ומתוך שאינו יכול לישבע משלם דאינו עדיף מאילו הודה ומודה בקנס פטור, או דמשאל"מ היינו רק בשמא דהוי ליה למידע.
- ג. בב"מ משמע דסומכוס ס"ל חולקים רק כשאינו מוציא מיד מוחזק אך בפרק המניח משמע דגם אם מוציא מיד מוחזק.
- ד. לאו דוקא אלא כפי ערך שעשה ההזק.
- ה. ואפילו לרבי נתן דאינו דומה לשור שדחף שור לבור דגובה הכל מבעל הבור כיון דהבור הרגו.
- ו. דאוקמינן הפרה בחזקת מעוברת וגם הוא מוחזק, ולא מהני החזקה להוציא מיד המוחזק.

בקבלת עול מלכות שמים אומרים 'ושנתם' פרש"י (דברים ו' ז') שהפירוש הפשוט הוא שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך שאם ישאלך אדם דבר אל תגמגם אלא אמור לו מיד, וכן כתב הרמב"ם בספר המצות (מ"ע מצוה י"א) דהוא עיקר מצות תלמוד תורה.

עיקר קיבול שכר הבריות הרצים לשמוע דרשה מפי חכם היא שכר המרוצה ולא שכר לימוד, שהרי רובם אינם מבינים להעמיד גרסא ולומר שמועה מפי רבם לאחר זמן (ע"פ רש"י ברכות ו').

והיה אם שמוע תשמע' אם שמוע בישן תשמע בחדש, ואם יפנה לבבך שוב לא תשמע (סוכה מ"ו): פרש"י אם מחזר על תלמודך ששמעת תתחכם בו להבין דברים חדשים מתוך דברים ישנים, ואם יפנה לבבך להתייאש על מה שלמדת כבר מלחזור עליו משתפנה לבך לבטלה שוב אין משמיעין אותך.

לשמוע ולהדד ולהזור

תתקשר בארץ ישראל

(בלשון הקודש ואנגלית): 0799379634

בארצות הברית (באנגלית): 718-9066400

בשיעורי דף היומי #10

באנגליה (באנגלית): 02081917000

בשיעורי דף היומי #43

עליו הראיה, אפילו אם הניזק ברי והמזיק שמא^ז או כשמואל דאפילו במקום רוב אמרינן המוציא מחבירו עליו הראיה.

המוכר שור לחבירו ונמצא נגחן ואינו ראוי לחרישה אם הלוקח הוא עובד אדמה וקונה שוורים לחרישה הרי הוא מקח טעות, ואם הוא טבח הקונה שוורים לשחיטה אינו מקח טעות, ואם הלוקח עובד אדמה וטבח וקונה לשניהם, אם נתן דמים השווים כשור לחרישה שהוא יותר משור לטביחה הרי זה מקח טעות^י, אם דמי שור לטביחה ודמי שור לחרישה שוים והמוכר טוען שקנה לטביחה ואינו מקח טעות והלוקח טוען שקנה לחרישה והוי מקח טעות לרב הולכים אחר רוב הקונים לחרישה והוי מקח טעות, לשמואל אין הולכין בממון אחר הרוב והמוציא מחבירו עליו הראיה^{יז}.

המוציא מחבירו עליו הראיה יודעים מכח סברא דמי שכואב לו הוא צריך לילך לרופא.

'מי בעל דברים יגש אליהם' דנזקקין לתובע תחלה אף על פי שהנתבע משיבו תפסת משלי או משכון יש לך בידך ונפחת מדמיו, לנהרדעי לפעמים נזקקין לנתבע תחלה וכגון דאם אין נזקקין לו יזולו נכסיו.

יום ראשון פרשת פנחס - י"א תמוז תשע"ז

דף מ"ז ע"א

פרה מעוברת שנגחה ואין הפרה לפננו, לרבא גובין כל החצי נזק מהולד דסובר דהולד הוא כאחד מאברי האם^{יח}, אבל תרנגול שהזיקה מזיק דקרן אין גובין מביצתה הנמצאת בה דהביצה מופרש ממנה^{יט}.

שור שנגח את הפרה והפילה אין שמיין כל אחד בפני עצמו אלא שמיין פרה מעוברת כמה הייתה האם שוה כשהייתה מעוברת וכמה היא שוה עכשיו, כיון שנגח פרה מעוברת שמיין ההיזק לפי פרה מעוברת, וכן הקוטע יד עבדו של חבירו שמיין כמה שוה העבד עכשיו וכמה היה שוה תחלה, וכן המזיק שדה חבירו שמיין בית סאה באותה שדה כמה הייתה שוה תחלה ומה פחתו בשביל חסרון ערוגה זו^כ.

שור שנגח פרה מעוברת והפרה שייך לאדם אחד והולד לאדם אחר, מה ששמיין אותה מפני שומנה שייך לבעל הפרה ומה דשמיין אותה מפני הנפח לרב פפא שייך לבעל הפרה לרב אחא בן רב איקא חולקין וכן ההלכה.

דף מ"ז ע"ב

הקדר שהכניס קדרותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות ושברם בהמתו של בעל הבית פטור ואם הוזקה בהו בהמתו של בעל הבית בעל הקדרות חייב, ואם הכניס ברשות ושברו בהמתו של בעל הבית לחכמים בעל הבית חייב לרבי אינו חייב עד שיקבל עליו לשמור^{כא}, ואם הוזקה

בהן בהמתו של בעל הבית לרבי זירא לחכמים הסוברים דברשות סתמא קיבל עליו בעל החצר לשמור שורו מלהזיק הקדירות כך קיבל עליו בעל הקדירות שקדירותיו לא יוזקו לשורו של בעל החצר ולרבי כשם דברשות לא קיבל עליו בעל החצר עליו שמירת שורו כך לא קיבל עליו בעל הקדר שמירת קדירותיו, לרבא גם לחכמים בעל הקדירות פטור כיון דנכנס ברשות בעל החצר בעל החצר קיבל עליו שמירת הקדרות אפילו אם נשברו ברוח אבל בעל הקדירות לא קיבל עליו שום שמירה.

הכניס פירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות ואכלתן בהמתו של בעל הבית פטור, ואם הוחלקה בהן בעל הפירות חייב, אכלן יותר מדאי ומתה לרב פטור דהוה לה שלא תאכל^{כב} לרב ששת חייב, ואם הכניס ברשות ואכלתן שורו של בעל החצר בעל החצר חייב, ולרבי אין בעל החצר חייב עד שיקבל עליו לשמור.

הכניס שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות ונגחו שורו של בעל הבית או נשכן כלבו בעל הבית פטור, נגח הוא שורו של בעל הבית חייב, נפל לבורו והבאיש מימיו חייב, היה אביו או בנו בתוכו משלם את הכופר, אכל חטין והתריז בעל החצר פטור, הכניס ברשות לחכמים בעל החצר חייב על שמירתו לרבא אפילו אם חנק את עצמו.

יום שני פרשת פנחס - י"ב תמוז תשע"ז

דף מ"ח ע"א

הכניס פירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות ובא שור ממקום אחר ואכלן, בעל השור פטור דשן חייב רק כשאכלן בשדה הניזק, ואם הכניס ברשות חייב דהקנה לו מקום ברשותו והוי חצר הניזק.

הכניס שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות ובא שור ממקום אחר ונגחו בעל השור חייב חצי נזק, ואם נכנס ברשות הוי ליה כחצר הניזק ולשיטת רבי טרפון קרן בחצר הניזק חייב נזק שלם.

אשה הנכנסת לחצר של אחרים לאפות שם, כיון שמגלה זרועותיה ובעל החצר יוצא משם קיבלה עליה לשמור עז של בעל הבית, ולכן אם העז אכל הלישה ונתחמם ומת חייבת, אבל אם נכנסה לטחון שם אין בעל הבית יוצא ולא קיבלה עליו שמירת בהמותיו.

הכניס שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות וחפר בה בורות שיחין ומערות, בעל השור חייב בנזקי חצר ובעל החצר חייב למלאות הבור, ואם הפקיר רשותו בעל החצר חייב על נזקי הבור, ומיעוט ד'איש בור' ולא שור בור אינו אלא בשור שכרה בור ברשות הרבים אבל בור ברשותו חייב דמוטל עליו למלאותו^{כג}.

הכניס שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות והזיק או הוזק בו בעל הבית חייב, הרביץ גללים ונטנפו כליו של בעל

סיכומי התוספות

ז. דגם למ"ד ברי ושמא ברי עדיף היינו רק בברי טוב ושמא גרוע.

ח. דלכו"ע דמים מודיעים לסייע רוב הקונים לטביחה או לחזקת המוכר שהוא מוחזק.

ט. בע"ח ומקח טעות יש לו זוזי צריך לפרוע בזוזי, נזיקין לר"ה או כסף או מיטב ולר"פ ור"ה בדר"י כל מילי מיטב הוא, שכיר אפילו ל"ל זוזי צריך לטרוח ולהביא זוזי.

י. אפילו הנתבע טוען שיש לו עדים כדבריו ויודעים מזה אך יבואו לזמן מרובה, או שתובע דמי חבלות דאין ממתנינים כלל.

יא. עובר ירך אמו לכל דבר חוץ לטריפה.

יב. ביצת טריפה אסורה במעורות בגידין שנמצאו אדומות, אפילו אם נולדו מיד אחר שנטרפה מדרבנן.

יג. אבל דמי ולדות אין שמיין אגב אמון דגוף האשה אינה ממון בעלה.

יד. ואם הזיק בעל השור חייב, לפי מהרש"א.

טו. שהביא ההיזק עליו.

טז. תוס' מספק"ל שמא ה"ה אם אדם בר חיובא כרה בור ברשותו דבעל החצר חייב על נזקי הבור.

יז. גם באש פטור אם שורו הדליקו.

הבית בעל השור פטור דבור פטור על הכלים, ואפילו לרב דבור שלא הפקירו חייב משום שור וחייב גם על כלים דסתם גללים הפקיר ואינו כשורו, אבל אם בעל הבית הוזק בו חייב בעל השור משום בור אף על גב דשורו כרה הבור משום דבשעת נפילה היו הגללים שלו".

דף מ"ח ע"ב

אדם הנכנס לחצר בעל הבית שלא ברשות והזיק את בעל הבית בידים או הבעל הבית נתקל בו והוזק בו חייב, הזיקו בעל הבית אם לא ידע שנכנס פטור, ואם ידע שנכנס יש לו רשות להוציאו אבל אין לו רשות להזיקו ואם הזיקו חייב".

הכניס שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות ונפל לבורו והבאיש מימיו בשעת נפילה אם מלכלוך שהיה על גופו חייב מכח מזיק דשור, הבאיש לאחר נפילה לשמואל דכל תקלה הוי בור פטור דהמים דינו ככלים ובור פטור על הכלים, לרב דתקלה שלו חייב מטעם שור חייב על המים, ואם הבאיש מסרחון הנבילה פטור משום דגרמא בעלמא הוא.

הכניס שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות, ונפל לבורו על אביו ובנו אם היה תם לחכמים פטור מן הכופר ולרבי יוסי הגלילי תם משלם חצי כופר, ואם רבי יוסי הגלילי סובר כרבי טרפון קרן בחצר הניזק אפילו תם משלם נזק שלם, ואם הוא מועד ליפול בבורות ג' פעמים כדי ליטול עשב המונח על פי הבור לכו"ע חייב כופר שלם, אבל אם לא היה מועד לכך פטור דמשונה הוא והוי קרן תם ואינו משלם כופר.

הכניס שורו ברשות בעל הבית לרב הלכה כחכמים דסתמא קיבל עליו בעל הבית שמירה, לשמואל הלכה כרבי דסתמא לא קיבל עליו שמירה, אמר לבעל השור שמור שורך והזיק שור הנכנס לשורו של בעל הבית חייב, ולפי רבי טרפון חייב נזק שלם אע"פ שהכניסו לרשות דלא הקנה לו מקום בחצירו והוי חצר הניזק, הזיק שורו של בעל החצר לשור הנכנס בעל החצר פטור.

יום שלישי פרשת פנחס - י"ג תמוז תשע"ו

דף מ"ט ע"א

שור שהרג ולדות דאשה מעוברת בעל השור פטור, לרב אדא בר אהבה אפילו אם התכוין השור להאשה.

שור שנגח את שפחה מעוברת ויצאו ילדיה בעל שור משלם לאדונה דמי ולדות דלא גרע מנגח חמורה מעוברת, דכתיב 'שבו לכם פה עם החמור' ודרשינן עם הדומה לחמור".

אדם שהיה מתכוין לחבירו והכה את האשה ויצאו ילדיה, שמין את האשה כמה היא יפה בשביל הולדות עד שלא ילדה וכמה נפחתו דמיה כשנתרוקנה ונותן להבעל, אין לה בעל נותן ליורשיו, אבל כחש גופה מחמת המכה ומה שנפחתו דמיה מחמת המכה היינו בכלל נזק ואינו של הבעל.

לרשב"ג אשה מבכרת משתבחת אחר שילדה יותר מלפני

כן, דכשהיא מעוברת דמיה פחותין שמסוכנת למות בצער לידה.

שבח ולדות דדמי נפח האשה, לרשב"ג חולקין הבעל והאשה, לרבנן הכל לבעל דכתיב 'ונגפו אשה הרה ויצאו ילדיה' מיתור ד'הרה' ילפינן דשבח ולדות לבעל, לרשב"ג מה דכתיב הרה היינו עד שיכנה כנגד בית ההריון וכנגד כל החלל שמשם יש חמימות להולד.

הכה שפחה משוחררת או גיורת מעוברת אלמנת עבד משוחרר או גר, לרבה נחלקו התנאים אם נותן לה דמי ולדות כיון שהיא החזיקה הולדות בשעת מיתתו וזכתה בהם, לרב חסדא לכו"ע לא זכתה בהן ולא חל החיוב כלל.

דף מ"ט ע"ב

בת ישראל שנשאת לגר ונתעברה ממנו וחבל בה לאחר מיתת הגר, לפי רשב"ג דדמי נפח מחיים חולקין בין הבעל והאשה לאחר מיתתו כולה שלה.

המחזיק בשטרותיו של גר ששעבד לו ישראל בהן קרקעותיו ומת הגר, ובא אחר ותפס השטרות ממנו, איבעיא לרב יבא סבא אם אין מוציאין אותם ממנו כיון דהראשון החזיק בהן על דעת להחזיק בהשדות ולא בהשטרות ולא זכה לא בהשדות ולא בהשטרות, או דדעתו גם להחזיק השטרות להשתמש בהם לצור על פי צלוחיתו.

משכוננו של ישראל ביד גר ומת הגר ובא ישראל אחר והחזיק בו מוציאין אותו מידו כיון דמת הגר פקע שעבודו והוי מטלטלין של הישראל.

משכוננו של גר ביד ישראל ומת הגר ובא ישראל אחר והחזיק בו אם היו מונחים בחצירו של ישראל המלוה בשעת מיתת הגר זכה בהם דחצירו של אדם קונה לו שלא מדעתו²², ומוציאין אותו מיד מי שתפסם.

יום רביעי פרשת פנחס - י"ד תמוז תשע"ו

דף נ' ע"א

בור ברשות הרבים, לרבה חייב דכתיב 'וכי יפתח איש בור או כי יכרה איש בור ולא יכסנו' דהתורה מחייבו משום עסקי כרייה ופתיחה אף על פי שאין הוא בעל הקרקע, בין אם חפר ברשות הרבים ופתחו לרשות הרבים ובין חפרו ברשות היחיד ופתחו לרשות הרבים חייב, לרב יוסף היינו לרבי ישמעאל אבל לר"ע פטור, ופסוק ד'כי יכרה' צריך דגם אם כרה הבור דיי בכיסוי ואין צריך לסתמו, ופסוק ד'כי יפתח' צריך דגם אם פתחו צריך לכסותו אף על פי שהוא לא כרה הבור.

בור ברשות היחיד שהפקיר רשותו ולא בורו²³ או חפרו ברשות הרבים ופתחו לרשות היחיד, לרב יוסף חייב דכתיב בעל הבור, לרבה היינו לר"ע אבל לרבי ישמעאל פטור דלא הפקיר רשותו כדי שיהא חייב בנזקו ופירוש דבעל הבור היינו בעל התקלה.

אסור לחפור בור ברשות הרבים ויפתחנו לרשות היחיד

סיכומי התוספות

יח. והו"ל מפיקר נזקיו לאחר נפילת פשיעה כיון שפשע במה שנכנס בלי רשות ולר"י פטור דהו"ל נפילת אונוס.

יט. שנים שנכנסו ברשות או שלא ברשות חייבים אם הזיקו זה את זה אפילו בלי כוונה.

כ. תוס' מספק"ל להלכה.

כא. דוקא לענין דמי ולדות דנתמעטו רק בהרג שור לבני חורין אבל בן עבד ושפחה שנפלו לבור פטור.

כב. והיינו בחצר המשתמרת או בעומד בצד שדהו.

כג. או חפרו סמוך לרשות הרבים שלא היה לו להתקרב כ"כ לרשותו ולר"י חייב לכו"ע, לר"י ה"ה חפר בור ברשותו של אחרים, תוס' הקשה דעל החופר לשלם היזק של החצר לבעל החצר ועל בעל החצר למלאותו ובעל החצר חייב בנזקי הבור.

גם להסוברים דפטור בבור ברשות היחיד משום דאין עושין חלל תחת רשות הרבים, ואם נפתחה החלל חייב למאן דאמר דחייב בבור ברשות הרבים.

חפר בורות ברשות היחיד סמוכה לרשות הרבים, אם חפרו כדי לעשות יסוד לחומת ביתו לת"ק פטור גם להסוברים דחייב בבור ברשותו משום שדרך לעשות כן ואינו פושע, לרבי יוסי בר יהודה חייב עד שיעשה מחיצה עשרה או עד שירחק ממקום דריסת רגלי אדם ובהמה ד' טפחים.

חפר או פתח בור ומסרו לבני עירו לשותת ממנו פטור, וכן היה מנהגו של נחוניא חופר בורות שיחין ומערות ואמרו עליו חכמים קיים זה אף הלכה זו.

בתו של נחוניא חופר שיחין נפלה לבור גדול, שעה ראשונה אמר רבי חנינא בן דוסא שהיא תעלה וכן שניה, שלישית דהוי שהות שתמות נפשה שם אמר דעלתה, ואילו של יצחק נזדמן לה ואברהם הנהיגו, ואמר שאינו נביא ולא בן נביא אלא דדבר שאותו צדיק מצטער בו יכשל בו זרעו?.

הקב"ה מדקדק עם צדיקים הדבקים בו אפילו כחוט השערה, ולכן מת בנו של נחוניא חופר שיחין בצמא.

כל האומר הקב"ה ותרן לעבור על כל פשעם יופקרו חייו וגופו, שמורה אל הבריות לחטוא.

דף נ' ע"ב

'ארך אפים' משמע שתיים, דמאריך רוגזו לרשעים וממתין מליפרע לצדיקים.

לא יסקל אבנים מרשותו לרשות הרבים, חסיד א' אמר למי שעשה כן מפני אתה מסקל מרשות שאין שלך לרשות שלך לימים מכר שדהו ונכשל באותן אבנים שברשות הרבים.

בור שכתב התורה דחייב עליו היינו דיש בו י' טפחים כדי להמית, ולא דווקא בור עגול אלא הוא הדין כל שיש בו עומק י' טפחים כדי להמית אפילו שיח אף על פי שהיא ארוכה וקצרה דיש בו הבל כדי להמית, ואפילו מערה אף על פי שהיא מרובעת יש בו הבל מיתה, ואפילו חריצין דרחבין יש בו הבל מיתה, ואפילו נעיצין דקצרין מלמטה ורחבין מלמעלה, ואם היו פחותין מעשרה ומת פטור ואם הוזק חייב.

בור שחייבה עליו תורה לרב היינו משום דעשה הבל הממית בבור ד' והבל המזיק בבור פחות מ', כיון דכתוב בתורה בור סתם היינו אפילו אם הוא מלא ספוגין של צמר דאין שם חבטה, אבל אם ידוע דנחבט מחמת קרקע עולם פטור דאין הקרקע שלו, ולכן אם עשה תל גבוה עשרה ברשות הרבים ועלה שם שור ונפל פטור¹², לשמואל בור שחייבה התורה היינו להבלו וכל שכן לחבטו כיון דהוא עשה החבטה, וחייב גם בנפל מתל גבוה¹³.

יום חמישי פרשת פנחס - ט"ו תמוז תשע"ו

סיכומי התוספות

דף נ"א ע"א
שור שנפל ליאור אם הבעלים המתינו מעת לעת או עמדה והלכה סימן שאינה טריפה¹² ואם שחטו כשרה, אם שחטו קודם אם היה עמוק ו' הבהמה טרפה כיון דמכריסת הבהמה עד הארץ גבוה ד' נמצא דנפלה ונחבט ב' טפחים שיש בו כדי לטרוף הבהמה.

בית הסקילה היה גבוה שתי קומות ועם קומה של הנסקל ג' קומות, ואין עושין פחות מזה משום 'ואהבת לרעך כמוך' ברור לו מיתה יפה שימות מהר, ואין עושין יותר מזה משום דמינוול ונעשה אברים¹³.

'כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך וכו' כי יפול הנופל ממנו' דחייב מעקה רק אם יפול הנופל ממנו לרשות הרבים אבל אם רשות הרבים גבוה מגגו עשרה טפחים פטור.

אחד חפר בור ט' טפחים והשני השלימו לעשרה ועשאו בור שיש בו כדי להמית, לרבי האחרון חייב אם נפל שם שור ומת ושניהם חייבים אם ניזק, לחכמים השני חייב גם על נזקין והראשון פטור דכתיב 'כי יכרה איש בור' אחד ולא שנים, [והתורה בא לחייב מי שעשה בור למיתה וכדכתיב והמת יהיה לו, ועל כרחך התורה לא בא לפטור הראשון אם מת השור שהרי הוא לא עשה בור למיתה ועל כרחך התורה בא לפוטרו מנזקין].

'כי יפתח איש בור' איש למעט דאם שור כרה בור בעל השור פטור.

'והמת יהיה לו' למעט דאם נפל שם קרבן שנפל בו מום אע"פ שהוא של הבעלים [ואינו נתמעט 'מרעהו' וכגון בכור ששייך להכהן או שאר קרבן שפדאו הבעלים], מכל מקום בעל הבור פטור כיון דאין המת שלו דאינו ראוי להאכילו לכלבים.

דף נ"א ע"ב

אחד חפר בור ט' ובא אחר והשלימה לעשרה, לחכמים השני חייב בין אם מת בין אם הוזק, לרבי האחרון חייב אם מת ושניהם חייבים אם הוזק¹⁴.

אחד חפר בור עשרה והשני השלימה לעשרים¹⁵ והשלישי השלימה לשלשים ונפל שם שור ומת ללישנא קמא דרב זביד גם לחכמים כולם חייבים כיון דגם הראשונים עשו בור שיש בו כדי להמית, ללישנא בתרא דרב זביד לחכמים הראשונים פטורים, ולרבי שניהם חייבים ואם לא עשו הראשונים הבל מיתה רק האחרון חייב.

הניח אבן על פי בור ט' והשלימה לבור י', לחכמים אחרון חייב בין לנזקין בין למיתה ולרבי אחרון חייב במיתה ושניהם חייבים בנזקין אע"פ שהוסיף בהבור למעלה ולא עשה הבל למטה.

איבעיא באחד חפר בור ט' והשני השלימו לעשרה וחזר האחרון ומילא הטפח שכרה בעפר אם רק הראשון חייב בנזקין כיון דהשני סתם הטפח שכרה, או כיון שחפר טפח עשירית נעשה בור של השני אף על פי שסתמו

כד. אבל נתקל ונחבט בגובה חייב דקרקע דידיה הוא.
כה. לתירוץ א' בתוס' דוקא עשה גובה ה' וחפר ה' דאל"כ הוי כנתקל בבור ונפל אחורי הבור.
כו. עמדה צריכה בדיקה הלכה א"צ בדיקה שהתה מעת לעת משמע מבה"ג דצריכה בדיקה.
כז. מסוגיין משמע דדין טריפות אדם כדין טריפת בהמה וקשה ע"פ ר"ת שמחלק ביניהם.
כח. ראשון ח' ושני ט' גם לחכמים שניהם חייבים.
כט. וה"ה ל"א.

וחייב בנזקין.

בור ח' ושתי טפחים מהן מלא מים דינו כבור י' דכל טפח מים מוסיף הבל מיתה כחלל דשתי טפחים, ואיבעיא בבור ט' וטפח אחד מים כיון דאין ב' טפחים של מים אין בו הבל או כיון דהבור עמוק יש בו הבל מיתה, בור ז' וג' טפחים מים כיון דיש הרבה מים יש הבל מיתה או כיון דאינו עמוק אין בו הבל מיתה.

אחד חפר בור עשרה והשני הרחיבה, ללישנא קמא דרב אשי אם מת בהבל השני פטור שהרי מיעט הבל דמיתה, ואם מת בחבטה חייב שהרי הוסיף בחבטת הבור, ללישנא בתרא אם נפל במקום שהרחיב חייב ואם נפל במקום אחר פטור.

בור שעומקה כרחבה יש אומרים דיש בו הבל עד שיהא רחבה יתר על עומקה ואז אין בו הבל, ויש אומרים דאין בו הבל עד שיהא עומקה יותר על רחבה.

שניים ששלחו אחד לחפור בור המשלחים פטורים והחופר חייב דאין שליח לדבר עבירה.

בור של שני שותפין שניהם חייבים בה, כגון בחצר של שניהם [לר"ע דחייב על בור ברשותו והפקירו רשותן ולא בורן], או דכרה הראשון ט' והשני הוסיף טפח דלרבי שניהם שותפים בה לנזקין, או דשניהם עקרו חוליא בבת אחת והשלימו לעשרה.

בור של שני שותפין היה הראשון דלה מן הבור ובא חבירו ואמר הנח לי ואני אדלה מים, לחכמים כיון שהניחו משתמש הראשון פטור והשני חייב דסברי אין ברירה^ל והשני נעשה שואל על חלקו של ראשון וכולו מוטל עליו לשמרו, לרבי אליעזר בן יעקב כיון שמסר לו הכיסוי נעשה שומר על כולו אבל לא מסר לו הכיסוי שניהם חייבים דסובר דיש ברירה וכל אחד ממלא משלו.

המוכר בור לחבירו ורוצה לקנותו בקנין חזקה צריך המוכר לומר לו לך חזק וקני, ואם מסר לו הכיסוי הוי כאמר לך חזק וקני וכיון שנשתמש בו קנה בחזקה.

נפרע ממנה להן פרנסים שאינן מהוגנין.

בור של שני שותפין וכסהו הראשון כראוי והתליע מתוכו ובא השני ומצאו מגולה ולא כסהו השני חייב, והראשון פטור לרב עד שיבא ויראהו מגולה^ב, לשמואל עד בכדי שיודיעוהו, לרבי יוחנן עד בכדי שיודיעוהו וישכור פועלים ויכרות ארזים ויכסנו^ב.

כסהו כראוי והתליע מתוכו ונפל לתוכו שור או חמור ומת פטור, לא כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת חייב. נפל לפניו מקול הכרייה בעל הבור חייב אפילו אם השור פקח, לאחריו פטור^ב.

נפל לתוכו שור וכליו ונשתברו חמור וכליו ונתקרעו חייב על הבהמה ופטור על הכלים, דבור פטור על כלים.

נפל לתוכו אדם אפילו בן או בת עבד ואמה ומתו פטור מגזירת הכתוב דבור פטור על מיתת אדם.

דף נ"ב ע"ב

כסהו בכסוי שיכול לעמוד לפני שוורים ולא לפני גמלים ובאו גמלים וקלקלו הכיסוי ובאו שוורים אחר כך ונפלו לתוכו, אם שכיח שם גמלים פושע הוא אף לשוורים דידיע דהגמלים יקלקלו הכיסוי וחייב, אם לא שכיח כלל הוי אונס ופטור, אם גמלים באים לפרקים ונפלו שם גמלים פושע הוא וחייב, אם נפלו שם שוורים ללישנא קמא הוי ספק, ללישנא בתרא חייב כיון דבאים לפרקים.

כסהו בכסוי שיכול לעמוד בפני שוורים ואינו יכול לעמוד בפני גמלים ושכיחי גמלים והתליע מתוכו לא אמרינן מיגו דהוי פושע אצל גמלים הוי פושע נמי לענין התלעה^ל.

נפל לתוכו שור שהוא חרש שוטה וקטן או פקח ומהלך בלילה חייב, אבל שור פקח ומהלך ביום פטור ולא אמרינן מיגו שפשע לענין חרש פושע נמי לענין פקח.

שבת קודש פרשת פנחס - י"ז תמוז תשע"ו

דף נ"ג ע"א

בור שחייבה עליו התורה ברשות הרבים לרב היינו משום הבלו, ולכן אם נפל על פניו דמת מן ההבל חייב, אבל נפל על גבו דמת מן החבטה פטור דקרקע עולם הזיקתו, ואם נתהפך חייב בין אם נפל על פניו או על גבו כיון דמת מחמת ההבל, ואם נפל בבור ברשותו חייב גם בנפל על פניו ומת מחמת חבטה מקרקע כיון דמת מחמת חבטה בקרקעת המזיק, לשמואל חייב ברשות הרבים גם בנפל על גבו דבור שחייבה עליו תורה היינו משום הבלו וכל שכן משום חבטו.

נתקל בבור מקול כריית הבור ונפל ונחבט בקרקע שאחורי הבור, פטור גם לשמואל הסובר דבור שחייב עליו התורה היינו גם לחבטו^ל.

שור שדחף שור חבירו לבור, לחכמים השור עשה כל

יום שישי פרשת פנחס - ט"ז תמוז תשע"ו

דף נ"ב ע"א

הקונה בית לחבירו ורוצה לקנותו בקנין חזקה צריך המוכר לומר להלוקח לך חזק וקני, וכיון שמסר לו המפתח הוי כמו שאמר לך חזק וקני^א.

המוכר עדר לחבירו ורוצה לקנותו בקנין משיכה צריך המוכר לומר לך משוך וקני, אם מסר לו הזוג שמקרקש בה לפני העדר וכל העדר הולך אחריו הוי כאומר לך משוך וקני, ולר' יעקב אם מסר לו עז חריף ההולך בריש העדר הוי כאומר לך חזק וקני.

רועה שנתרגז על עדרו מנקר עיני העז ההולך בראש העדר ונופלת בבורות וכל העדר אחריה, כך כשהמקום

סיכומי התוספות

ל. והשותפים שנדרו הנאה זה מזה אסורים ליכנס לחצר דקפדי אבל בבקעה מותר דלא קפדי.

לא. מסר לו המפתח חייב לבדוק חמץ, נעילת דלת לרשב"ם לא הוי קנין חזקה לר' קנה.

לב. לתוס' עד שיצא קול שהבור מגולה.

לג. וה"ה לשני נותנין שיעור זה.

לד. ויתבאר בדף נ"ב.

לה. ואינו חייב משום דהוי תחלתו בפשיעה וסופו באונס דאין האונס מחמת הפשיעה, ולאביי גם כשאינו מחמת הפשיעה חייב, ולר' מיירי בכיסוי שאם גמלים עוברים נפתח מיד והוי תחלתו וסופו אונס לענין שוורים.

לו. עי' תוס' נ': משום דלא נחבט בקרקעת הבור או משום דקול הכרייה גרם לו ליפול.

ההיזק ולכן אם הוא מועד משלם נזק שלם ואם הוא תם משלם חצי נזק ובעל הבור פטור^ל לרבי נתן אם שור הנגחן הוא מועד בעל השור משלם מחצה ובעל הבור משלם מחצה^מ בין אם נומר דכל אחד עשה כל ההיזק בין אם כל אחד עשה חצי ההיזק, ואם שור הנגחן היה תם בעל הבור משלם ג' חלקים ובעל השור רביע, דאם דכל אחד מהן עשה כל ההיזק בעל השור טוען כיון דבלאו השותפות עלי לשלם מחצה אם כן עם השותף עלי לשלם רביע ובעל הבור ג' חלקים, ואם כל אחד עשה חצי ההיזק הניזק אומר לבעל הבור אני מצאתי שורי מת בתוך בור שלך מה שאינו יכול להשתלם מבעל השור אשתלם ממך.

שור שנפל לבור מקול הכריה ומת הכורה פטור דגרמא הוא, אם הבור הייתה כרויה לפני כן מבעל הבור בעל הבור חייב נזק שלם לפי רבי נתן כיון דהשור נמצא מת בתוך בור שלו דסובר דכל היכא דאי אפשר להשתלם מהכורה משתלם מבעל הבור.

הניח אבן על שפת הבור הכרויה מאדם אחר ובא שור ונתקל באבן ונפל בבור, לחכמים בעל האבן חייב בכל ההיזק משום בור דהוא גרם הנפילה, ולרבי נתן משלמים בין שניהם.

דף נ"ג ע"ב

שור הדיוט שנגח יחד עם שור פסולי המוקדשים שהוא פטור דלאו רעהו הוא, לרבנן אם שור הדיוט תם משלם רביע ואם הוא מועד משלם חצי הואיל דיש לו שותף, ולרבי נתן תם משלם חצי ומועד משלם נזק שלם אף על פי שיש לו שותף כיון דאי אפשר להשתלם מן ההקדש משתלם מן ההדיוט^ט.

שור ואדם שדחפו אדם לבור, לענין נזקין לרבי נתן כולן חייבין^ב ולחכמים בעל הבור פטור, לענין ד' דברים ודמי ולדות רק האדם חייב, לענין כופר ושלשים של עבד רק בעל השור חייב^ב דחפו כלים בעל הבור פטור, דחפו שור פסולי המוקדשים בעל הבור פטור דכתיב 'והמת יהיה לו' דאינו חייב אלא אם נפל שם מת שהבעלים יכול למכור הנבילה אבל שור פסולי המוקדשים טוען קבורה.

יום ראשון פרשת מטות - י"ח תמוז תשע"ו

דף נ"ד ע"א

'ונפל שמה שור או חמור' לחכמים מדלא כתוב ונפל שמה הנופל על כרחק הפסוק למעט שור ולא אדם חמור ולא כלים, לרבי יהודה כלים חייב בבור ד'או' לרבות כלים.

לא אמרינן דונפל שמה שור או חמור הוא כלל ופרט ואין בכלל אלא מה שבפרט או דהוי כלל ופרט וכלל משום דכתיב אחר כך 'בעל הבור ישלם' ואינו חייב בעופות, משום דכתיב 'כסף ישיב לבעליו' כל דבר שיש לו בעלים.

לרב דבור שאמרה תורה היינו להבלו, גם בכלים שייך היזק דהבל [לולא המיעוט דכלים או לרבי יהודה המחייב נזקי כלים בבור] בכלים חדשים דנשברים על ידי ההבל.

דף נ"ד ע"ב

נפל לתוך הבור שור שהוא חרש שוטה וקטן וסומא ופקח בלילה חייב, אבל נפל לתוכו שור פקח ביום פטור, דהשור היה צריך לעיין בשעה שהולך.

בדברות ראשונות נאמר 'ויום השביעי שבת לה' אלוקיך לא תעשה כל מלאכה וכו' ובהמתך', ובדברות אחרונות נאמר 'ושורך וחמורך וכל בהמתך', ואין דורשין אותו ככלל ופרט וכלל דמה הפרט דבר שנבלתו מטמאה במגע ומשא ולא עופות דכל בהמתך הוי ריבוי לרבות עופות וכל בעלי חיים.

אחד שור ואחד כל בהמה חיה ועוף שוה לענין נפילה בבור דכתיב 'כסף ישיב לבעליו' כל דבר שיש לו בעלים, להפרשת הר סיני דכתיב 'אם בהמה' וחיה בכלל בהמה, ו'אם' לרבות עופות, לתשלומי כפל דכתיב 'על כל דבר פשע', להשבת אבידה דכתיב 'לכל אבידת אחיך', לפריקה וחסימה וכלאים דילפינן בגזירה שוה משבת.

אדם מותר לחרוש ולמשוך עם כל בהמות אע"פ דילפינן כלאים משבת ובשבת אדם מוזהר כבהמה, משום דכתיב 'למען ינוח עבדך ואמתך כמוך' התורה הקיש עבד ואמה לבהמה רק להנחה ולא לאיסור אחר.

יום שני פרשת מטות - י"ט תמוז תשע"ו

דף נ"ה ע"א

בדברות האחרונות כתוב בהן טוב ולא בלוחות ראשונות הואיל וסופן להשתבר וחס ושלום פסקה טובה מישראל.

הרואה אות ט' ואות ב' בחלום סימן יפה לו הואיל ופתח בו הכתוב לטובה דאות ט' שכתובה ראשון בתורה נאמרה לטובה.

הרואה תיבת הספד בחלומו סימן שחסו עליו מן השמים ופדאוהו.

כל העופות כלאים זה בזה מין בשאינו מינו, גם טווס ופסיוני אף על פי דגדלים זה אצל זה.

אוזו ואווז הבר כלאים זה בזה, לאביי דאווז הבר ביצי הזכרית ניכרין ובאווז הם מבפנים, לרב פפא אווז הבר אינו טוען ביצה שניה עד שתלד הראשונה אבל אווז טעונה כמה ביצים בטעינה אחת.

המרביע שני מינים שבים לוקה דילפינן מגזירה שוה ממינים שביבשה.

איבעיא בקשר קרון לעז ודג אם יש בו איסור כלאים, כיון דהעז אינו יורד להים והדג אינו עולה ליבשה או כיון דשניהם במקום חיוב יש איסור, אבל חטה בארץ ושעורה בחוץ לארץ פטור דכלאים אינו נוהג בחוץ לארץ.

דף נ"ה ע"ב

פרק הכונס

הכונס צאן לדיר ונעל בפניה בדלת שיכולה לעמוד ברוח מצויה ויצאה והזיקה פטור, אפילו לר"מ דקרון מועד צריך שמירה מעולה דהתורה מיעטה בשמירת בור אש שן ורגל, לא נעל בפניה בדלת שיכולה לעמוד ברוח מצויה חייב.

סיכומי התוספות

לז. דגזה"כ ונפל שמה שור או חמור היינו מעצמו.

לח. בשור חרש שוטה וקטן אבל פקח פטור אפילו דחפו שור לתוכו דמתרחק כל כך שאין שוורים אחרים יכולים להפילו בתוכו.

לט. אע"ג דלא שייך הסברא דאנא תוראי בבירא אשכחתייה אלא משום דכולי הזיקא עביד.

מ. אם האדם דחף בכוונה הוא חייב בכל.

מא. רק בדחף כ"א בפנ"ע.

נעל בפניה כראוי ונפרצה בלילה^{מב} או שפרצה לסטים ויצאה והזיקה פטור^{מג} הוציאה לסטים חייבים.

הניחה בחמה או מסרה לחרש שוטה וקטן ויצאה והזיקה חייב אפילו נעלה כראוי.

מסרה לרועה נכנס הרועה תחתיו.

נפלה לגינה ונהנית משלמת מה שנהנית, ירדה כדרכה והזיקה משלמת מה שהזיקה, ושמן בית סאה באותה שדה כמה היתה יפה וכמה היא יפה עכשיו, לר"ש אכלה פירות גמורים משלמת פירות גמורים ואין שמין אגב שדה אלא אם הפירות לא נגמרו.

יום שלישי פרשת מטות - כ' תמוז תשע"ו

דף ג"ז ע"א

הפורץ גדר בפני בהמת חבירו פטור על הבהמה, ואם הכותל בריא חייב עליה בדיני אדם, ואם הכותל רעוע פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים^{מב} אף על גב דהכותל עומד לסתור.

הכופף קמתו של חבירו בפני הדליקה אם כשכפפה הגיע בה הדליקה ברוח מצויה חייב בדיני אדם^{מב}, ברוח שאינה מצויה אף על פי שלא ידע שיבא רוח שאינה מצויה או שכיסה קמתו ועשאו טמון וגרם לפטור המבעיר חייב בדיני שמים^{מב}.

השוכר עדי שקר והוציא ממון על פיהם חייב להחזיר מדיני אדם, אם שכרן עבור חבירו חייב בדיני שמים^{מב}, ואין אומרים דהיה להם שלא יעידו דדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעים.

היודע עדות לחבירו בשני עדים חייבים להעיד דכתיב 'אם לא יגיד ונשא עונו' ואפילו עד אחד הבא לחייב שבועה אם לא העיד חייב בדיני שמים ואינו יכול לומר דלמא היה משתבע על שקר^{מב}.

העושה מלאכה בפרה אדומה ובמי פרה והנותן סם המות בפני בהמת חבירו והשולח את הבערה ביד חרש שוטה וקטן והמבעית חבירו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים, וכן לחכמים אם נשברה כדו ברשות הרבים ולא סלקה נפלה גמלו ולא העמידה.

נעל בפני בהמתו בכותל רעוע וחתרה הבהמה ויצאה, חייב למאן דאמר תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב.

נעל בפני בהמתו בכותל בריא והניחה בחמה ויצתה והזיקה חייב אפילו אם חתרה גם למאן דאמר תחלתו בפשיעה וסופו באונס פטור, כיון דהניחה בחמה תעשה כל תחבולות כדי לצאת.

סיכומי התוספות

מב. אבל ביום חייב דיש קול ומסתמא ידע שנפרצה, ובלילה פטור אפילו נודע לו דאין לו לטרוח יותר מדאי באפילה.

מג. וגם הלסטים פטורים כשלא הוציאוהו.

מד. על הבהמה.

מה. כפתו והביאו במקום שסוף החמה לבא חייב דאיו חילוק בין מקרב דבר אצל האש או האש אצל הדבר, כפתו במקום שהיה וסוף החמה לבא פטור.

מו. אע"פ שנתכוון לטובה שלא ימהר לשרוף.

מז. אם אין לחבירו לשלם או הלך למדינת הים או אינו יודע שהעדים שקרנים.

מח. עדים עוברים על אם לא יגיד כשאומרים בב"ד אין אנו יודעים.

מט. ועוד דלענין נזקין אקרו בעלים מי שבירו לשומרה, ודוקא גזלן שהוציא מרשות בעלים שהיו חייבים בשמירתה אבל שותף מתכוון להחזיק רק בשלו.

נ. וחייב מטעם שן ורגל הואיל והוא עשה הוי כדידיה ואינו חייב משום אש.

נא. שנגנבה באותו ענין שפשע מלשמרה לצאת.

נב. בשעה שעוסק בה.

נג. לר"ח וה"ג הלכה כרב יוסף לר"י הלכה כרבה.

נד. אלא ברוח מצויה.

הוציאה לסטים חייבים בין אם משכו והוציאו או הכישה במקל דהוי משיכה וקנה^{מט}.

המעמיד בהמת חבירו על קמת חבירו חייב אפילו לא אחזה בידו אלא עמד בפניה כדי לעמוד על קמתו.

רועה שמסר הבהמה לתלמידו נכנס תלמידו תחתיו לשמור הבהמה שלא יזיק, והרועה פטור, גם למאן דאמר שומר שמסר לשומר חייב כיון שדרכו של הרועה למוסרו לתלמידו.

יום רביעי פרשת מטות - כ"א תמוז תשע"ו

דף ג"ז ע"א

הכניס אבידת חבירו לביתו, לרבה דינו כשומר חנם ואינו שומר שכר דחייב בגניבה ואבידה דאינו נהנה משמירתו, אבל באבידת בעלי חיים חייב בגניבה ואבידה כיון שראה שמלומדות לצאת צריך שמירה יתירה^{מב}, לרב יוסף שומר אבידה כשומר שכר וחייב בגניבה ואבידה דנהנה כמה דפטור מלידת פרוטה לעני משום עוסק במצוה^{מב}, או משום דהתורה שעבדו לשמור על כרחו^{מב}.

גנב וגזלן או אחד מד' שומרים שהחזירו צריך להודיע לבעלים שהחזירו לרשותו, חוץ מהשבת אבידה דכתיב 'השב תשיבם' דריבתה התורה השבות הרבה.

'השב תשיבם' דצריך להחזיר האבידה השבה מעלייתא לביתו ולגינתו ולחורבתו המשתמרת, ולמאן דאמר שומר אבידה הוי שומר חנם הוי השבה אפילו אם השיבו לחצירו שאינה משתמרת^{מב}.

החזיר האבידה לביתו שאינה משתמרת במקום שיראנה בעליה, שחרית כיון דשכיח אז בביתו אינו חייב לטפל בה, בצהריים דאינו שכיח אז בביתו עדיין חייב לטפל בה.

שומר אבידה הטוען שהאבידה נגנבה ממנו, למאן דאמר דשומר אבידה שומר חנם הוא פטור, ואם נמצא בידו משלם כפל, למאן דאמר דשומר שכר הוי כיון שטוען שנגנבה משלם, ואם טוען דלסטים מזוין אנסוהו ממנו פטור, ואם נמצא בידו למאן דאמר לסטים מזוין הוא גנב כיון דמטמין עצמו נמצא דטען טענת גניבה באונס חייב כפל, ולמאן דאמר לסטים מזוין הוא גזלן פטור מן הכפל דגזלן פטור מן הכפל.

דף ג"ז ע"ב

'כי ישאל איש מעם רעהו ונשבר או מת בעליו אין עמו שלם ישלם' דשואל חייב באונסים, וחייב גם בגניבה ואבידה קל וחומר משומר שכר, ואף על פי דשומר שכר חייב כפל בטוען טענת לסטים מזוין ונמצא בידו ושואל משלם רק קרן כשטוען דנגנב ממנו בלסטים מזוין,

דף נ"ט ע"א

בהמה שאכלה שחת, לרבי יוסי הגלילי וכן דעת אביי בשיטת רבי ישמעאל^ל רואין את הנותר לפי מה שתעלה כל ערוגה בימי הקציר ומשלם כשוויה בימי הקציר, לחכמים שמין השדה כמה הייתה יפה לימכר עכשיו עם השחת וכמה יפה בלי השחת.

אכלה אשכול ענבים בחניטת הגפנים כשהם לולבי גפנים ועדיין לא פרח להיות ענבים גמורים וכן חורי תאנים שמין אותו אגב שדה, אכל סמדר שהן ענבים דקין לאחר שפרחו מיד לחכמים שמין אותו אגב שדה כמה היא שוה עכשיו כשהוא סמדר, לרבי יהושע רואין אותו כאילו הן ענבים העומדות ליבצר^ב, ואין מנכין מהתשלומים מה שהיו מכחישים הענבים בגפנים אם היו עומדים שם עד הבציר, לרבי שמעון בן יהודה משום רבי שמעון רואין אותו כאילו הם ענבים העומדות ליבצר ומנכה מן התשלומים כפי מה שיכחישו הענבים בגפנים.

מנכין מן התשלומים כפי מה שעתידי להכחיש לשיטת ר"ש בן יהודה באכל סמדר וכן באונס שאינו משלם את הצער מפני שסופה להצטער תחת בעלה, וכן סובר רבי יוסי דכשמשלם דמי ולדות מנכה לו מה שהבעל היה עתיד ליתן בשכר המיילדת וכן סובר בן עזאי דמנכה דמי מזונות שהיה צריך להוסיף.

אדם שקצץ אילן של חברו נחלקו אם שמין אגב קרקע, ולהלכה אם הוא אילן חשוב מאוד כגון דקל פרסאה שמין אותה בפני עצמו.

דף נ"ט ע"ב

אליעזר זעירא נעל נעלים שחורים משום שהיה מתאבל על ירושלים, הריש גלותא סבר שאינו חשוב להתאבל על ירושלים ויוהרא הוא וחבשו בבית האסורים, ואמר להם שהוא גברא רבה ושאל מהם מה הדין במי שקצץ תמרים קטנים ולא ידעו ואמר להם ששמין בששים, ושלחו ושאלו לשמואל ואמר כדבריו והתרוהו מבית האסורים.

לרבי שמעון אכל פירות גמורים משלם פירות גמורים, דאין שמין אגב שדה אלא בפירות הצריך לשדה, וכן פסק רב ולימד לתלמידים לפסוק כן.

כתב הבעל שטר מוכר על שדה המיוחדת לכתובתה ולא חתמה לו האשה, וכתב לשני וחתמה לו לר"מ אבדה כתובתה לרבי יהודה יכולה היא שתאמר נחת רוח עשיתי לבעלי, רב עבד מעשה כר"מ.

המגדיש בתוך שדה חברו שלא ברשות ואכלתן בהמתו של בעל הבית פטור, ואם הוזקה בהן בעל הגדיש חייב, ואם הגדיש ברשות בעל השדה חייב ולרבי פטור, ואם הוא שומר הגרנות שמנהגן היה לעשות כל בני הבקעה בגורן אחד וממנין שומר גם לרבי השומר חייב.

דלשלם קרן מיד יותר חמור מזה דשומר שכר משלם כפל רק כשנמצא בידו.

השוכר פרה מחבירו ונגנבה, נחלקו רבי מאיר ורבי יהודה אם דינו כשומר חנם ופטור או כשומר שכר וחייב, למ"ד כשומר חנם דמי אם טען שנגנבה חייב שבועה, אם אמר הריני משלם ואיני נשבע ואחר כך נמצא הגנב משלם הכפל להשוכר, אם אמר שנגנבה בלסטים מזוין גם אם הוא שומר שכר פטור דהוא אונס וחייב שבועה, אם אמר הריני משלם ואחר כך נמצאו הלסטים למ"ד דדינם כגנב חייבים הכפל להשוכר, וכן למ"ד דאין דינם כגנב אם טען דנגזל בלסטים מזוין ואמר הריני משלם ונמצא דנגנב שלא ע"י לסטים מזוין דמשלם הכפל להשוכר.

דף נ"ח ע"א

נפלה לגינה משלמת מה שנהנית^ל לאו דווקא אם אכלה אלא הוא הדין אם נחבטה, ואינו דומה למבריא ארי מנכסי חברו דאינו חייב לשלם, דשם הבריח מדעתו או דלא הפסיד ממונ^ל.

נפלה לגינה דמשלמת מה שנהנית ולא מה שהזיקה היינו שהוחלקה בממי רגליה ברשות הרבים ונפלה לגינה דאונס הוא, אם דחפה חברתה ונפלה לגינה לרבא הוי אונס לרב כהנא הוי פשיעה דהיה לו להעביר הבהמות אחד אחד ומשלמת מה שהזיקה.

נפלה לגינה בערוגה והלכה לערוגה אחרת ואכלה ממנה, לרב כהנא משלמת מה שהזיקה דדוקא אם אכלה מהערוגה שנפלה שם משלמת מה שנהנית מפני דאנוסה היא באכילתה כיון שראתה תבואה תחתיה אינה יכולה להתאפק, לרבי יוחנן משלמת מה שנהנית, אבל אם נעל בפניה אחר כך בשמירה פחותה ושוב חזרה לאותה שדה משלמת מה שהזיקה.

ירדה הבהמה כדרכה לתוך חצר חברו והזיקה הפירות במי לידה, חייב למ"ד תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב, ואיבעיא אם פטור למ"ד תחלתו בפשיעה וסופו באונס פטור, או דפשע כיון דידע דהבהמה עומדת בפני לידה היה לו לשומרה.

דף נ"ח ע"ב

כשמשלמת מה שהזיקה אין שמין שווי הערוגה בפני עצמה אלא שמין אותה אגב שדה אחר כמה נפחתה שווי השדה בשביל אותה ערוגה, דכתיב 'ובער בשדה אחר'.

שומת היזק על גב שדה אחר, לרבי יוסי בר חנינא שמין כמה שוים ששים סאים, ולפי זה כמה עולה כל בית סאה וכמה נפחת בית סאה לפי קרחת ערוגה זו, לרבי ינאי תרקב^ב בששים תרקבים, לחזקיה שמין ההיזק לפי ס' שיעורין כמותו.

אדם שקצץ דקל חברו, לפי רב נחמן שמין אותו אגב ששים דשדה אחר, לפי רבא רק ממנו שהזיק שמין אגב ששים דשדה אחר אבל אדם המזיק שמין ההיזק בשויו.

סיכומי התוספות

נה. דוקא אם אינה יכולה לרדת.
 נו. דהכא אינו מדעתו וגם מפסיד, וכשברור שיהיה לו הפסד חייב בכל אופן, פורע חובו נחשב מבריא ארי דמצילו מצער ולא מהפסד שהרי חייב לו או משום שהיה יכול לפייסו שימחול לו, לר"ג לר"י עכו"ם שאנס ביתו של עכו"ם ובא ישראל אחר ולקחו ממנו שלא יחזיר לישראל בחנם, ולר"ש יחזיר בחנם, שר המחזיק בקרקעות ישראל שברחו וישראל קנה ממנו אין זה דינא דמלכותא.
 נז. ס' סאין.
 נח. ופליגי רבי ישמעאל ור"ע גם אם בדמזיק שיימינן או בדנזיק.
 נט. ואפילו נתקלקל המשוירת, וגם שמין אותו אגב שדה, ובתבואה נסתפק תוס' אם נידון כהמשויירת.
 ס. כל הנעלים היו שחורים ורצועות לבנים ושלו היו גם הרצועות שחורים.